

Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan strategia 2013 - 2018

Edustajiston hyväksymä 3.12.2012

Sisällys

Johdanto

Ensimmäinen osa:

1 Unelma ja tarkoitus

2 Arvot

3 Ylioppilaskunnan päätehtävät

3.1 Jäsenten palvelu ja tukeminen

3.2 Edunvalvonta

3.3 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Toinen osa:

4 Ylioppilaskunnan avoimuus ja osallistavuus

5 Organisaatio ja henkilöstö

6 Keskipitkän aikavälin taloussuunnitelma

Liite 1: Strategian päivittäminen

Liite 2: HYYn ohjaavat asiakirjat ja niiden suhde

Johdanto

"Ylioppilaskunnan tarkoituksena on olla jäsentensä yhdyssiteenä ja edistää heidän yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja henkisiä sekä opiskeluun ja opiskelijan asemaan yhteiskunnassa liittyviä pyrkimyksiä. Ylioppilaskunnan tehtävänä on osallistua 2 §:ssä säädetyn yliopiston kasvatustehtävän hoitamiseen valmistamalla opiskelijoita aktiiviseen, valveutuneeseen ja kriittiseen kansalaisuuteen."

Strategia on ylin Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan (HYY) toimintaa ohjaava asiakirja. Se on dokumentti, jossa koko ylioppilaskuntaa ja sen tavoitteita tarkastellaan kokonaisuutena. Tarkoituksena ei ole esittää tyhjentävää kuvausta kaikesta ylioppilaskunnan toiminnasta, vaan suunnata sitä ja osoittaa kehittämisen paikkoja. Edellisellä strategiakaudella päätettiin ottaa käyttöön politiikkapapereita (linjapapereita, ohjelmia ja strategioita). Valmisteltaessa näitä politiikkapapereita strategian merkitys ylimmän tason ohjaavana asiakirjana korostuu.

Työskentely strategian uudistamiseksi aloitettiin keväällä 2012. Työtä johti ylioppilaskunnan hallituksessa varapuheenjohtaja Heikki Luoto, ja työryhmää veti Jussi Nuortimo. Keskipitkän aikavälin taloussuunnitelman valmistelivat talousjohtokunnan puheenjohtaja Lauri Koskentausta ja talouspäällikkö Merja Viitasalo. Strategiatyöryhmän jäsenet olivat Kai Kaksonen, Meri Norola, Essi Kortekangas, Elisa Selinummi, Elisa Tuomi, Ville Harjunen, Otto Lehto, Alina Böling, Sara Miettunen. Strategia valmisteltiin työryhmässä vuoden 2012 aikana - syksyllä järjestettiin myös tilaisuuksia edustajistolle sekä ylioppilaskunnan keskustelu. Valmistelun viimeisen kahden kuukauden ajan strategialuonnos oli myös avoimesti kommentoitavana edustajistolle, hallitukselle ja henkilöstölle

Strategian voi ajatella muodostavan kaksi kokonaisuutta. Ensimmäinen osa koostuu ylioppilaskunnan unelmasta ja tarkoituksesta, arvoista sekä päätehtävistä. Toinen osa koostuu näitä kappaleita tukevista asioista - strategiankauden erityisestä painopistealueesta, henkilöstöstä sekä taloudellisista puitteista.

Heikki Luoto
Hallituksen varapuheenjohtaja

Jussi Nuortimo
Strategiaryhmän puheenjohtaja

Ensimmäinen osa:

Unelma ja tarkoitus

Ylioppilaat rakentavat valoisampaa tulevaisuutta - HYY tukee kasvua aktiiviseksi, valveutuneeksi ja kriittiseksi kansalaiseksi

Unelma *“Ylioppilaat rakentavat valoisampaa tulevaisuutta”* kuvaa HYYn tekemää työtä paremman yhteiskunnan puolesta sekä ylioppilaiden aktiivista ja kriittistä toimintaa yhteiskunnassa niin opiskeluaikana kuin sen jälkeen. HYY rakentaa yhteiskuntaa, jossa jokaisella on oikeus ja mahdollisuus opiskella ja vaikuttaa. Akateeminen kansalainen tuntee ja ottaa vastuuta itsestään, yhteisöstään ja yhteiskunnasta

Tarkoitus *“HYY tukee kasvua aktiiviseksi, valveutuneeksi ja kriittiseksi kansalaiseksi”* kiteyttää yliopistolaissa ylioppilaskunnalle annetun tehtävän toteuttamista jäsentensä kasvatuksen osalta. Tällainen kansalainen huomioi ja tiedostaa yhteiskunnan ongelmakohdat ja tarpeet, arvioi niitä kriittisesti, ja haluaa vaikuttaa ympäröivään yhteiskuntaan yhteisönsä hyväksi. Ylioppilaskunta on ylioppilaan toimintaympäristö, joka tarjoaa tukea ja tilaa kasvuun.

Arvot

Sivistys

Sivistys tarkoittaa kriittistä tietoutta ja ymmärrystä ympäröivästä maailmasta. HYYn toiminnalle on tärkeää niin tieto ja ymmärrys kuin valmius hyväksyä erilaiset mielipiteet ja näkemykset. Sivistys ei ole pelkkää kirjaviisautta, vaan myös kykyä jakaa, luoda ja soveltaa tietoa yhteiskunnan hyväksi. HYY on sivistyneen keskustelun foorumi, luo uutta tietoa ja löytää ratkaisuja yhteisiin ongelmiin. HYY pyrkii edistämään jäsentensä sivistystä ja valmistamaan heitä toimimaan aktiivisina yhteiskunnan jäseninä. Sivistys on kasvua ihmisyyteen.

Monimuotoisuus

Monimuotoisuus tarkoittaa, että HYY on paikka, jossa jokainen voi ja saa toteuttaa itseään. Ylioppilaskunnassa on monenlaisia ihmisiä, ajatuksia ja mielipiteitä. Jokaisen kanssa ei tarvitse olla samaa mieltä, mutta kaikkien näkemyksiä tulee kuunnella ja yrittää ymmärtää. Monimuotoisuus on itsessään arvokasta ja siihen pyritään rohkaisemaan. Ylioppilaskunta kohtelee jäseniään yhdenvertaisesti eikä syrji ketään. HYY on kansainvälinen ja huomioi kaikessa toiminnassaan kansainväliset opiskelijat osana monimuotoista jäsenistöään. HYYn heterogeeninen jäsenistö ja heidän keskenäinen vuorovaikutus mahdollistavat uusien ideoiden ja ratkaisujen löytämisen.

Rohkeus

Rohkeus viittaa uskallukseen muodostaa omia mielipiteitä, uudistaa toimintatapoja, vaikuttaa, lobata sekä osoittaa mieltä tarpeen vaatiessa. Ylioppilaskunta ottaa kantaa opiskelijoita ja nuorta sukupolvea koskeviin yhteiskunnallisiin kysymyksiin sekä toimii yhteiskunnallisena suunnannäyttäjänä. HYY on ainutlaatuisena yhteisönä voimakas ja itsevarma yhteiskunnallinen toimija - rohkea ylioppilaskunta uskalltaa olla eri mieltä ja esittää uudenlaisia ratkaisuja. Rohkeus on kykyä ottaa riskejä ja uskallusta epäonnistua.

Vastuullisuus

Vastuullisuus tarkoittaa vastuuta jäsenistä, yliopistoyhteisöstä ja ympäröivästä yhteiskunnasta. Ylioppilaskunta huolehtii opiskelijoiden asemasta yliopistossa ja yhteiskunnassa. Ylioppilaskunta harjoittaa pitkäjänteistä taloudenhoitoa, joka huomioi tulevat jäsenet. Vastuulliseen toimintaan kuuluu avoin, suoraselkäinen ja läpinäkyvä päätöksenteko. Yhdenvertaisuus sekä sosiaalinen ja ekologinen vastuu näkyvät HYYn toiminnassa. Ylioppilaskunta näyttää toiminnallaan esimerkkiä ja tukee opiskelijoita kasvamaan vastuullisiksi yhteiskunnan jäseniksi.

Inhimillisyys

Inhimillisyys velvoittaa ylioppilaskuntaa huolehtimaan oikeudesta inhimilliseen elämään opiskeluaikana - kohtuulliseen opiskelutahtiin, toimeentuloon, asumiseen ja vapaa-aikaan. Toisaalta ylioppilaskunta organisaationa tukee opiskelijaa arjessa ja ongelmatilanteissa. HYYläisillä on oikeus turvalliseen oloon ja hyväksyntään niin ylioppilaskunnassa, yliopistolla kuin yhteiskunnassa. HYY on organisaationa helposti lähestyttävä, ja kohtaa jokaisen jäsenensä yksilönä.

Ylioppilaskunnan päätehtävät

Jäsenten palvelu ja tukeminen

"Ylioppilaskunnan tarkoituksena on olla jäsentensä yhdyssiteenä..."

Nykytilanteen kuvaus:

Helsingin yliopiston ylioppilaskunnalla on pitkä perinne jäsen- ja järjestöpalveluiden tuottajana opiskelijoille. HYY tuottaa opiskelijan tarpeista kumpuavia palveluita jäsenilleen. Laaja toiminta on mahdollista hyvien ja vastuullisesti hyödynnettyjen resurssien ansiosta. HYYn palvelut ovat usein sellaisia, joita kaikki eivät tarvitse, mutta ovat kaikille olemassa. Viime vuosina taloudelliset haasteet ovat kuitenkin aiheuttaneet leikkauksia HYYn tuottamiin palveluihin.

HYYn piirissä toimii useita järjestöjä, jotka tarjoavat jäsenille yhteisöjä ja tukea. Järjestöt tuottavat myös sellaisia palveluita, jotka tukevat HYYn tarkoitusta ja tavoitteita. HYY tukee järjestöjä jakamalla toiminta-avustuksia, tarjoamalla järjestöjen käyttöön tiloja sekä tuottamalla neuvontaa ja koulutuksia.

Haasteet:

Ylioppilaskunnasta on tullut jäsenilleen etäinen organisaatio. HYY tuottaa palveluita, joita jäsenistö ei tunne HYYn tuottamiksi. Jäsenet eivät tunne HYYtä, eivätkä sen tuottamia palveluita.

HYYn tuella koulutetaan suuri määrä järjestö- ja vapaaehtoistoimijoita ylioppilaskunnan piirissä toimiviin järjestöihin sekä yliopiston hallintoon. Järjestö- ja vapaaehtoistyössä oppii elämän kannalta tärkeitä taitoja, mutta niitä saattaa olla vaikeaa todentaa esimerkiksi tuleville työnantajille. Järjestöt ovat täysin riippuvaisia vapaaehtoisista toimijoista, joita on yhä vaikeampi löytää, muun muassa opiskelutahtia kiristäneen opintoaikojen rajauksen takia.

Tavoitteet strategiakaudelle:

Kaikki ylioppilaskunnan jäsenet tunnistavat HYYn, sen tarjoamat palvelut ja tietävät kuinka niitä voi käyttää. HYY pyrkii kehittämään ja tuottamaan palveluitaan niin, että ne tukevat opiskelijan arkea ja paikkaavat yhteiskunnan turvaverkon reikiä mahdollisuuksien mukaan.

Järjestöjen toiminta tuottaa omanlaisensa laaja-alaisen palveluverkon. HYYn tavoitteena on tuntee tämä moninainen verkko. HYY toimii linkkinä järjestöjen välillä ja auttaa jakamaan hyviä käytäntöjä ja palvelumalleja. HYY kannustaa opiskelijoita löytämään itselleen yhteisöjä. HYY pyrkii lisäämään järjestökokemuksen arvostusta työelämässä ja kannustaa jäseniään hankkimaan tätä kokemusta.

Edunvalvonta

"...ja edistää heidän yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja henkisiä sekä opiskeluun ja opiskelijan asemaan yhteiskunnassa liittyviä pyrkimyksiä."

Nykytilanteen kuvaus:

Ylioppilaskunta ajaa jäsentensä etuja itsenäisesti sekä yhdessä yhteistyökumppaneidensa kanssa suhteessa yliopistoon sekä paikallistason toimijoihin. Ylioppilaskunta on mukana myös valtakunnallisessa opiskelijoita koskevassa edunvalvontatyössä muun muassa Suomen

ylioppilaskuntien liiton kautta. Yliopistolla HYYn edunvalvonta toimii opiskelijamyönteisen yliopistoyhteisön parhaaksi.

Ylioppilaskunnalla on hyvät verkostot, taloudelliset voimavarat ja asiantuntemus hyvään edunvalvontaan. Ylioppilaskunnan edunvalvonnan tavoitteet kuvataan edustajiston hyväksymissä politiikkapapereissa. HYY on tunnettu, arvostettu ja vaikuttava edunvalvoja.

Merkittävä osa ylioppilaskunnan tekemää edunvalvontaa on se, että HYY valitsee opiskelijaedustajia esimerkiksi yliopiston hallintoelimiin ja Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiöön, kouluttaa opiskelijaedustajia ja pitää heihin yhteyttä. Myös ylioppilaskunnan piirissä toimivat järjestöt tekevät merkittävää edunvalvontatyötä opiskelijoiden hyväksi.

Haasteet:

Viime vuosina politiikkapaperien määrä on voimakkaasti kasvanut, joka mahdollistanut laajapohjaisen keskustelun ylioppilaskunnan edunvalvonnan suunnasta. Strategisten asiakirjojen suuresta määrästä johtuen haasteena ovat niiden keskinäiset suhteet.

Ylioppilaskunnan edunvalvonta ei ole tarpeeksi aloitteellista, vaan joudutaan vastaamaan muualta tuleviin avauksiin.

Hallinnon opiskelijaedustajien rekrytointiprosessi on tällä hetkellä työläs, eikä hakijoita ole aina riittävästi yliopistohallinnon korkeimpia tasoja lukuun ottamatta. Edunvalvonnan kannalta on erityisen oleellista, että HYY pitää huolta sekä toimijoiden kouluttamisesta että yhteydenpidosta heihin. Järjestöt tekevät merkittävässä määrin edunvalvontatyötä HYYn rinnalla ja osin päällekkäisesti, eikä HYY hyödynnä tätä voimavaraa riittävästi.

Tavoitteet strategiakaudelle:

Ylioppilaskunta saattaa edunvalvonnalliset tavoitteensa ja linjansa loogiseen suhteeseen keskenään ja tarkastella niiden määrää kriittisesti.

Ylioppilaskunnan edunvalvonnan päätavoite on olla merkittävä opiskelijaedunvalvoja.

Ylioppilaskunnalla on näkemys yliopiston ja kaupungin tulevaisuudesta, ja edunvalvonnan tavoitteena on tuoda tätä visiota esille aktiivisesti. Ylioppilaskunta päättää tavoiteohjelman hyväksymisen yhteydessä tulevan vuoden edunvalvonnan painopistealueet.

Hallinnon opiskelijaedustajat otetaan selkeämmin osaksi HYYn edunvalvonnan toteuttamisen ja suunnittelun rakenteita. Ylioppilaskunta solmii uusia kumppanuuksia ja kehittää olemassa olevia edelleen. HYY lisää yhteistyössä tehtäviä edunvalvontaprojekteja ja hyödyntää järjestöjä sekä alumniverkostoaan.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

“Ylioppilaskunnan tehtävänä on osallistua 2 §:ssä säädetyn yliopiston kasvatustehtävän hoitamiseen valmistamalla opiskelijoita aktiiviseen, valvetuneeseen ja kriittiseen kansalaisuuteen.”

Nykytilanteen kuvaus:

Ensisijaisesti ylioppilaskunta seuraa ja kommentoi opiskelijoiden elämään vaikuttavia yhteiskunnallisia muutoksia. Ylioppilaskunnan jäsenet eivät kuitenkaan ole irrallaan muusta yhteiskunnasta, vaan erilaiset yhteiskunnalliset kysymykset vaikuttavat opiskelijoiden elämään, vaikkeivät ne liittyisikään suoranaisesti yliopistoon tai opiskeluun. Ylioppilaskunta voi halutessaan monenlaisia keinoja käyttäen nostaa koko sukupolvea koskevia teemoja julkisuuden valokeilaan. HYY näyttää toiminnallaan esimerkkiä - tekee kehitysyhteistyötä, kohtelee toimijoitaan ja kumppaneitaan vastuullisesti sekä noudattaa läpi organisaationsa ajamia arvoja.

Merkittävä osa yhteiskuntavastuun kantamisesta on ylioppilaskunnan kasvatustehtävä. Ylioppilaskunta tukee toiminnallaan jäsentensä kasvua aktiiviseen, valveutuneeseen ja kriittiseen kansalaisuuteen. Ylioppilaskunnan mahdollisuus toteuttaa kasvatustehtävänsä edellyttää vaikuttavuutta, kiinnostavuutta ja yhteenkuuluvuutta.

Haasteet:

Ylioppilaskunnassa on monenlaisia ihmisiä, ajatuksia ja mielipiteitä. HYYn heterogeeninen jäsenistö on vahvuus uusien ideoiden ja ratkaisuiden löytämisessä, mutta se asettaa myös haasteita yhtenäiselle vaikuttavuudelle.

2010-luvulla HYY kilpailee myös huomattavasti aiempaa laajemman toimijajoukon kanssa niin julkisuuden kuin jäsentensä huomiosta. Kaikki, mitä ylioppilaskunta tekee, ei ole automaattisesti kiinnostavaa.

Viime vuosina vaikuttaminen yhteiskunnallinen vaikuttaminen on muuttunut tietopohjaisemmaksi ja on yhä pienemmän, asiantuntevan joukon tekemää. Vaikuttamistyötä tehdään entistä pienemmällä joukolla - jos haluttaisiin, saataisiinko ylioppilaita enää liikkeelle?

Tavoitteet strategiakaudella:

HYY pyrkii olemaan mukana jokaisessa opiskelijan asemaan ja hyvinvointiin vaikuttavassa muutoksessa alusta asti. Opiskelevan sukupolven äänitorvena HYY voi ottaa kantaa niin opiskelijoiden elämään välittömästi vaikuttaviin asioihin kuin laajemminkin paremman yhteiskunnan puolesta.

Ylioppilaskunta etsii ja nostaa keskusteluun koko sukupolvea koskevia kysymyksiä. Yhteiskunnallisessa vaikuttamistyössä ylioppilaskunta pyrkii aktiivisesti kehittämään uusia, luovia keinoja.

Ylioppilaskunta pyrkii laajentamaan vaikuttamistyössään olevaa asiantuntemusta suuremmalle opiskelijajoukolle. HYY kannustaa jäseniään aktiiviseen kansalaisuuteen muun muassa tukemalla järjestöjä, mutta myös mahdollistamalla monenlaiset järjestäytymisen ja aktiivisuuden muodot.

Toinen osa:

Ylioppilaskunnan avoimuus ja osallistavuus

Tämän strategiakauden aikana on tarkoituksena kiinnittää erityistä huomiota ylioppilaskunnan avoimuuteen ja osallistavuuteen. Osion tarkoituksena on esitellä keinoja, joilla ylioppilaskunnan jo olemassa olevat osallistumisen mahdollisuudet näyttävät parhaat puolensa ja ylioppilaskuntaan luodaan uudenlainen avoimuuden kulttuuri. Toimenpiteiden tarkoituksena on siirtää vaikuttamista ja vuorovaikutusta pois vain erilaisista kokouksista vapaampaan ja orgaanisempaan suuntaan.

Haasteet:

Poliittinen organisaatio asettaa rajansa avoimuudelle. On rehellistä tunnustaa, että viime kädessä päätökset tehdään valtaperustein.

Kun osallistumisen kynnyksiä madalletaan, voi toimijoiden sitouttaminen projekteihin olla hankalampaa.

Ihmisillä on erilaisia edellytyksiä ja tapoja osallistua – kaikki tavat eivät ole kaikille luontevia.

Toimenpiteet:

Ylioppilaskunnan viestinnässä, julkaisuissa ja puheessa painotetaan selkokieliä ja panostetaan erityisesti tiedon esittämistapoihin. Tietoa on saatavilla myös englanniksi, mikä parantaa ylioppilaskunnan kansainvälisen jäsenistön osallistumismahdollisuuksia.

Lisätään HYYn toimintaa eri kampuksilla esimerkiksi hyödyntämällä opiskelijaravintoloiden tiloja tapahtumien ja tapaamisten järjestämisessä

Ylioppilaskunnan päätöksenteon ketjua selvennetään niin, että on helposti nähtävissä missä ja milloin erilaisiin asioihin voi vaikuttaa.

Vapaaehtoisia otetaan mukaan erilaisten osallistamismuotojen avulla. Sellaista, mikä toimii ei ole syytä rikkoa, mutta on syytä pohtia millainen rooli useimmilla valiokunnilla ja työryhmillä on. Jotta vapaaehtoistoiminta olisi motivoivaa, on vapaaehtoisilla oltava vaikutusmahdollisuuksia.

Työntekijöille ja luottamushenkilöille järjestetään ryhmätyö- ja vuorovaikutuskoulutusta.

Asioiden valmistelussa mahdollistetaan laaja osallistuminen, jos ne eivät erityisistä syistä ole salaisia.

HYY-toimijoille luodaan sosiaalinen verkosto, johon kuuluvat ainakin kaikki valiokuntalaiset, talouspaikkalaiset, edaattorit ja keskustuomiston väki.

Ruohonjuuritason toimintaa tuetaan myös valiokuntien ja järjestöjen ulkopuolella HYYn hallitukselta haettavalla harkinnanvaraisella projektiavustuksella.

Perustetaan HYY Akatemia, jonka alle kootaan ylioppilaskunnan tarjoama koulutus ja jonka puitteissa kehitetään sitä.

Organisaatio ja henkilöstö

Nykytilanteen kuvaus

HYYn organisaatiota on kehitetty viime strategiakaudella monella tapaa. Edustajiston päätösvaltaa on lisätty ottamalla käyttöön ohjaavia asiakirjoja ja perinteisestä sektorijaosta hallituksessa on luovuttu. Vuosina 2010 - 2012 toteutettiin suuri organisaatiouudistus. Uudistuksessa mm. henkilöstön työnkuvia ja samalla työnimikkeitä muutettiin. Tämän strategian astuessa voimaan organisaatiouudistus on saatettu loppuun.

Ylioppilaskunta on kuitenkin luonteensa takia jatkuvassa muutoksen tilassa. Luottamushenkilöt vaihtuvat usein, mutta työsuhteiden vakinaistamisen myötä henkilöstö pysyy ylioppilaskunnassa pidempään. Tämä on jo mahdollistanut entistä paremman asiantuntemuksen ylioppilaskunnassa, mutta on myös muuttanut toimintakulttuuria.

Haasteet

Organisaatiouudistuksen jälkeen on annettava työyhteisölle aikaa vakiinnuttaa uusi tilanne. Samalla on varottava, ettei ylioppilaskunta jähmety uusiin rakenteisiinsa vaan kykenee uudistamaan itseään jatkuvasti.

Sektorittomuuteen siirtyminen on muuttanut työntekijöiden ja hallituksen jäsenten suhtautumista omiin vastualueisiinsa. Joissain tilanteissa sektorittomuus on tuonut haasteita vakiintuneisiin yhdessä työskentelyn tapoihin.

Kokemuserot henkilöstön ja luottamushenkilöiden välillä kasvavat.

Toimenpiteet

Raportoidaan ja arvioidaan organisaation uudistuksessa tehtyjä toimenpiteitä

Johdonmukaistetaan ja selkeytetään HYYn johtamisjärjestelmää

Vapaaehtoisten, työsuhteisten ja palkattujen luottamushenkilöiden tekemän työn yhteensovittamiselle etsitään uusia keinoja.

Keskipitkän aikavälin taloussuunnitelma

HYYn toimintatalouden toimintaympäristö 2012 - 2016

Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan talous on hallinnollisesti jaettu kahteen osaan: Aatteellisen toiminnan toimintatalouteen ja liiketoiminnan HYY Yhtymään. HYY Yhtymän tarkoituksena on tuottaa palveluja ylioppilaskunnan jäsenille ja toimia toimintatalouden toiminnan rahoittajana. HYY Yhtymän toiminnalle asetetaan tavoitteet määräajoin päivitettävällä HYY Yhtymän omistajastrategia-asiakirjalla, jonka edustajisto hyväksyy määräajaksi, viimeksi vuonna 2012 vuosille 2012–2016. Toimintatalouden taloussuunnittelua tehdään lyhyellä aikavälillä vuosittain hyväksyttävällä talousarviolla ja keskipitkällä aikavälillä tällä asiakirjalla.

Viime vuosien aikana ylioppilaskunnan taloudessa on tapahtunut suuria muutoksia. Erityisesti uudisrakentaminen Leppäsuolla ja muut rakennusinvestoinnit ovat lisänneet kiinteistötalouden kuluja merkittävästi, mikä on näkynyt HYY Yhtymän heikentyneenä tuloksena. Samaan aikaan ylioppilaskunnan jäsenmäärä on pienentynyt. Toimintatalouden tekemät säästötoimenpiteet eivät kuitenkaan ole olleet riittäviä, sillä puskurina toimiva käyttörahasto on pienentynyt merkittävästi ja toisaalta tämä on näkynyt epäterveen korkeana voitonjakoprosenttina yhtymästä.

Tätä asiakirjaa laadittaessa taloudellinen tilanne on parantunut. Lähivuosina Yhtymän tuloksetekokyvyn voidaan odottaa kehittyvän positiivisesti. Jäsenmääräkehitystä on lähivuosille vaikeata ennustaa. Kuitenkin sekä jäsenmäärän että liiketoiminnan tuloksetekokyvyn muutokset muodostavat merkittäviä riskitekijöitä toimintatalouden rahoitukselle. Näiden riskitekijöiden vuoksi alkavan suunnittelukauden aikana ei tulisi tehdä suuria liikkeitä tulojen tai menojen suhteen, jotta valmius reagoida yllättäviin tilanteisiin olisi nykyistä parempi. Olisi toivottavaa, että lähivuosina keskityttäisiin säilyttämään toiminnan nykyinen taso. Jokainen suurempi muutos tulisi perustella huolellisesti realististen ennusteiden valossa. Tällä tavoin on päämääränä saada käyttörahasto kasvamaan maltillisesti ja vakaasti.

Talouden suunnitteluprosessi

Talousarviosta päättää sääntömääräisesti ylioppilaskunnan edustajisto. Talousarvioesityksen valmistelusta ovat vastuussa HYYn keskustoimistolla työskentelevät pääsihteeri ja talouspäällikkö yhteistyössä HYYn hallituksen talousjohtokunnan puheenjohtajan kanssa. Talousjohtajan tulee esittää suunnittelun tueksi Yhtymähallituksen näkemys voitonjakoennusteesta suunnitteluvuodelle. HYYn hallituksen ja henkilökunnan mielipiteet huomioidaan valmistelussa. Talousjohtokunta käsittelee tehdyn esityksen ja esittää talousarviota hallitukselle, joka esittää sitä edelleen edustajistolle hyväksyttäväksi.

Tärkeätä talouden suunnitteluprosessin kaikissa vaiheissa on noudattaa ns. varovaisuuden periaatetta. Tämä tarkoittaa sitä, että taloussuunnittelussa tulisi aina maltillisesti yliarvioida menot ja aliarvioida tulot. Tällaisella suunnittelulla huolehditaan vakaammasta ja kestävämmästä talouskehityksestä. Tämän toimintatavan pitäisi olla osa taloussuunnittelun kantavia periaatteita.

Mitä useampi taho pääsee osallistumaan taloussuunnitteluun, sitä vakaammalle pohjalle prosessi yleensä saadaan. Tämän vuoksi eri toimijoiden osallistaminen talouden suunnitteluun on tärkeää. Edustajisto tulee osallistaa talouden suunnitteluun vuosittain ennen talousarvion valmistelun aloittamista edustajiston lähetekeskustelun kautta. Erityisen tärkeää on mahdollistaa tuoda uudet avaukset edustajiston keskusteluun siten, että niitä ehditään käsittelemään vielä ennen talousarvion laatimista. Mitä avoimempaa keskustelua talousarvion laatimisesta käydään, sitä parempi lopputulos on odotettavissa.

Toiminnan rahoitus

Voitonjako

Toimintatalouden vuosittaisista kuluista noin 2/3 katetaan HYY Yhtymän voitonjaolla. HYYn toiminnan kannalta on elintärkeää, että tuloutus saadaan säilymään tasaisena. Voitonjaon suotuisa kehitys tulevina vuosina on mahdollista huolellisten investointien kautta. Kuitenkin Yhtymän epäsuotuisa tuloskehitys voi johtaa tilanteeseen, jossa se ei kykene jakamaan voittoa ennakoitusti.

Edustajiston hyväksymän HYY Yhtymän 2012–2016 omistajastrategia-asiakirjan mukaan voitonjaon tavoitteena tällä strategiakaudella on, ettei kolmen vuoden liukuvana keskiarvona ylitetä 80%:n tasoa (2009-2011 keskiarvo 103%) Yhtymän liiketoiminnan vuotuisesta jakokelpoisesta tuloksesta (pois lukien sijoitustoiminnan laskennalliset ja realisoituneet voitot sekä tappiot). Jaettava määrä ei saa vuositasolla ylittää Yhtymän edellä mainitulla tavalla määriteltyä jakokelpoisen voiton määrää. Menojen kattamista käyttörahastosta tulouttamalla voidaan pitkällä aikavälillä tehdä vain siinä määrin kuin HYY Yhtymä kykenee kerryttämään käyttörahastoa voitonjaollaan.

Käyttörahasto

Ylioppilaskunnan sääntöjen mukaan ylioppilaskunnan kiinteistö- ja liiketoiminnan muodostaman HYY Yhtymän jakokelpoiseen voittoon ja pääomaan perustuvilla tuloilla kartutetaan ylioppilaskunnan toimintatalouden käyttörahastoa.

Käyttörahaston pääasiallinen tarkoitus on toimia puskurina ylioppilaskunnan toimintatalouden vakaan rahoituksen ja taloudellisen suunnittelun turvaamiseksi liiketoiminnan tuloksenteokkyvyn vaihtelulta.

Vuodesta 2007 vuoteen 2011 jatkunut käyttörahaston pieneneminen on saatu vihdoin loppumaan ja vuoden 2012 talousarviossa käyttörahastoa pyritään kasvattamaan. Jotta ylioppilaskunnan toiminta voidaan turvata vakaana myös liiketoiminnan taloudellisesti huonompina vuosina, tulee käyttörahaston olla tarpeeksi suuri.

Hyväksytyt HYY Yhtymän omistajastrategian mukaan ylioppilaskunnan toimintatalouden käyttörahaston kertymän tulisi mahdollistaa, että ainakin ylioppilaskunnan seuraavan vuoden toiminnan rahoitus on turvattu. Käyttörahaston kertymän tulee näin ollen kasvaa n. 4 miljoonaan euroon.

Käyttörahaston kasvattamiseksi toimintatalous pidättäytyy laajentamasta toimintaansa nykyisestään sekä varautuu tulevissa talousarvioissaan tulo- ja menolisäyksiin pelkästään yleisen hinta- ja kustannustason mukaisesti, tarvittaessa myös jäsenmaksun suuruuden osalta.

Jäsenmaksu

Ylioppilaskunnan jäsenmäärä on pysynyt suhteellisen tasaisena vuoden 2008 pudotuksen jälkeen. Kuitenkin vuonna 2011 jäsenmäärä kääntyi taas selvään laskuun, ollen noin 28300 (2010: 29700). Lukuvuoden 2012 - 2013 jäsenmäärä on suunnilleen 28000. Vaikka opintoaikojen rajauslain asettama seitsemän vuoden määräaika täyttyi ensimmäisten opiskelijoiden osalta syksyllä 2012, ei tämä vaikuttanut voimakkaasti jäsenmäärään. Kuitenkin on odotettavissa, että rajauslain vaikutuksesta jäsenmäärä alenee jatkossa jossain vaiheessa tiedekuntien kiristäessä opiskelijoiden etenemisvaatimuksia. Lisäksi mahdollisten sisäänottomäärien alentaminen laskee myös ylioppilaskunnan jäsenmäärää.

Käyttörahaston kerryttämisen kannalta jäsenmaksun suuruutta on tarkasteltava kriittisesti. Jotta päätetyt tavoitteet voidaan saavuttaa, tulisi pyrkimyksenä olla jäsenmaksun reaaliarvon säilyttäminen ennallaan. Omistajastrategian mukaisesti jäsenmaksun alentaminen on mahdollista vasta kun toimintatalouden menojen kattamiseen riittää 60 %:n voitonjako yhtymästä.

Toimintamenot

Ylioppilaskunnan laaja toiminta synnyttää merkittäviä, luonteeltaan vaihtelevia kustannuksia. Erilaisia toimintoja, palveluita sekä ylioppilaskunnan tarjoamia tukia ja tiloja on tarkasteltava tarvittaessa kriittisestikin. Tärkeän kehyksen tälle tarkastelulle muodostaa ylioppilaskunnan taloudellinen tilanne. Pitkäjänteinen, vastuullinen taloudenpito ja tätä ilmentävä, maltillinen menokehitys luo perustan ylioppilaskunnan toiminnan jatkuvuudelle ja kehittämiselle.

Henkilökunta

Ylioppilaskunnassa työskentelee tällä hetkellä pääsihteeri, talouspäällikkö, 6 asiantuntijaa, tiedottaja, arkistonhoitaja, 3 toimistosihiteeriä, 2 lastenhoitajaa sekä osa-aikaiset ruotsinkielen kääntäjä ja kehitysyhteistyökoordinaattori. Lisäksi ylioppilaskunnalla on tarvittaessa satunnaisia projektityöntekijöitä sekä AD:n tehtäviä hoitava siviilipalvelumies. Hallituksen (7-13) jäsenille maksetaan kuukausittainen palkkio.

Henkilöstökuluihin hallituspalkkioineen menee nykyisin n. 23 % koko toimintatalouden menoista.

Vuonna 2011 lakkautettiin hallintopäällikön toimi ja sen tilalle perustettiin talouspäällikön toimi. Tässä yhteydessä erityisesti taloustehtäviä siirrettiin pääsihteeriltä talouspäällikölle, jota pääsihteerillä olisi paremmin aikaa vaativien henkilöstötehtävien hoitamiseen. Lisäksi samana vuonna lakkautettiin kansainvälisten asiain sihteerin toimi ja muiden sihteerien toimenkuvia muokattiin uusia vaateita vastaaviksi, samalla toimintasihteerien nimikkeet muutettiin asiantuntijoiksi. Näiden muutosten jälkeen on vallinnut laaja yhteisymmärrys siitä, että toiminta halutaan vakauttaa ja pitää nykyisen laajuisena. Tällä hetkellä henkilöstömäärän supistamiseen ei siis ole tarvetta eikä perusteita. Kasvaneet työmäärät sen sijaan antavat aihetta selkeään priorisointiin ja fokuoitumiseen tehtäväkentällä, jotta henkilökunnan jaksaminen turvataan. Talouden vakauttamisen edistämiseksi ylioppilaskunnalla ei myöskään ole valmiuksia lähitulevaisuudessa henkilöstön laajentamiseen.

Jäsen- ja järjestöpalvelut

Eräs ylioppilaskunnan merkittävimmistä tukimuodoista jäsenille on näiden järjestöjen tukeminen monipuolisin tavoin. Lisäksi ylioppilaskunnalla on suoria jäsenpalveluita, jotka ovat jokaisen jäsenen käytettävissä. Nämä jäsen- ja järjestöpalvelut vievät toimintatalouden talousarviosta n. 25 % prosenttia. Näiden tarpeellisten ja toimintaa tukevien palveluiden tarjoaminen on turvattava myös jatkossa.

Toimitilat

Tilakustannukset vuokrineen, ylläpito- ja remonttikuluineen ovat suurin menoerä toimintataloudessa, nykyään n. 34 % kaikista kuluista. Tilakustannukset muodostuvat omista eli keskustoimiston tilojen menoista, sekä HYYn piirissä toimiville järjestöille tarjottavista toiminta-, kokous- ja juhlatiloista keskustakiinteistöissä (Uusi ja Vanha ylioppilastalo sekä Kaivotalo) sekä Leppäsuon kiinteistössä Domus Gaudiumilla.

Remonttisuunnitelmat

Toimintatalous huolehtii kovassa käytössä olevista tiloistaan. Koska hallittavat toimitilat ovat neliömäärältään varsin isot ja rakennuskanta pääosin varsin vanhaa, on näiden tilojen kunnostamista tehtävä suunnitelmallisesti vuosittain. Suunnitelmallisuudesta huolimatta erityisesti iäkkäällä Uudella ylioppilastalolla täytyy lisäksi varautua vuosittain ennakoimattomiin korjauskuluihin.

HYYn edustajisto on yhdenvertaisuussuunnitelmassaan linjannut B-rapun puolen wc-tilojen sekä muiden tilojen remontoimisen kustannusten selvittämisestä ja suunnitelman tekemisestä tilojen uudelleenjärjestelemiseksi nykyistä esteettömimmiksi, ja että tehdään suunnitellut toimenpiteet kiinnittäen erityistä huomiota palvelutoimiston esteettömyyteen. Toimenpiteiden mahdolliset budjettivaikutukset esitetään budjettiasiana edustajistolle käsiteltäväksi.

Vuosisuunnitelmat

2013 (kustannusarvio yhteensä 88.000€)

Näiden lisäksi henkilökunnan hyvinvoinnin parantamiseksi kaavaillaan jäädytysputken vetämistä keskustuimiston työhuoneisiin lämpötilaerojen tasaamiseksi. Kustannusarvio 30.000€.

Kokoushuone Sparre (A 2krs): pintaremontti ja uudet kokouskalusteet, sähkötyöt, kustannusarvio 12.000€

A 5krs: Porrashuoneen katon rappaus ja komeron ikkunaseinän levytys, kustannusarvio 3.000€

A 6.krs: Savo-salin hionta ja lakkaus, kustannusarvio 5.000€

Kellarisauna: Puku- ja pesuhuoneiden peruskunnostus, mahdolliset LVIS-työt, kustannusarvio 35.000€

Kaivotalon ullakkosauna: kalusteiden uusiminen, tilojen järjestäminen toimintatalouden käyttöön sopiviksi, kustannusarvio 3.000€

2014 (kustannusarvio yhteensä 65.000€)

Kleinh-keittiö (A 2krs): peruskunnostus kalusteita myöten, mahdollisia LVIS-töitä, kustannusarvio 30.000€

Alina-sali: lattian hionta ja lakkaus, kustannusarvio 3.000€

A-porras: sähkökartoitus, kustannusarvio 7.000€

Järjestötilojen (A 4krs) laminaattien vaihto, kustannusarvio 10.000€

Järjestötilojen (B 4krs) pintaremontti sähkötoiseen, kustannusarvio 15.000€

2015 (kustannusarvio yhteensä 65.000€)

A-porras: sähkötyöt kartoituksen pohjalta, kustannusarvio 50.000€

Järjestötilojen (B 7krs) pintaremontti sähkötoiseen, kustannusarvio 15.000€

2016 (kustannusarvio yhteensä 50.000€)

Alina-sali: lattian uusiminen, kustannusarvio 25.000€

Mannerheim-sali: lattian uusiminen, kustannusarvio 25.000€

Poikkeustilanteet

HYYn talous on ollut viime vuosina poikkeustilanteessa, josta on selvitty sekä käyttörahaston että ankarien säästöjen ansiosta (katso taulukko sivulta 13). Vuoden 2012 budjetissa toimintatalouden budjetti saatiin tasapainoon siinä määrin, että käyttörahaston pitäisi alkaa kasvaa. Käyttörahasto on suuruudeltaan kuitenkin yhä todella pieni turvatakseen jatkuvuutta äkillisesti tapahtuvien tapahtumien varalta. Mikäli voitonjakokyky heikkenee äkillisesti jostain syystä, ei olemassa oleva puskuri välttämättä riitä kattamaan aiheutunutta rahoitusvajetta.

Poikkeustilanteissa on tarpeen pohtia myös muun laisia reagointitapoja kuin pelkästään käyttörahaston tyhjentämistä. Mikäli äkillinen yllättävä tapahtuma heikentää taloustilannetta merkittävässä määrin, tulee HYYn hallituksen aloittaa tällöin välittömästi edustajistoryhmien kanssa neuvottelut lisätalousarvion laatimisesta. Tavoitteena tulee olla lisätalousarvioesityksen laatiminen, jossa mahdollisuuksien mukaan esitetään muitakin talouden sopeuttamistoimenpiteitä, kuin käyttörahaston pienentäminen. Talousarvion tasapainottaminen tulee tehdä ensisijaisesti kulurakennetta sopeuttamalla.

Raportointi

Hallitus vastaa vuosittain hyväksytyyn talousarvion toteuttamisesta. Hallitus seuraa talousarvion toteutumista noin kuukausittain talouspäällikön esittelystä. Hallitus hoitaa talousarvio seurannan kautta omaa valvontavelvollisuuttaan. HYYn hallituksen talousjohtokunta seuraa jokaisessa kokouksessaan, noin kerran kuussa lukuvuoden aikana, talousarvion toteutumista. Talousjohtokunnan seurannan tarkoituksena on pitää edustajistoryhmät säännöllisesti tietoisena talousarvion toteutumisesta ja saada myös oppositioryhmät osallistettua talousarvion seurantaan. Mahdollisimman avoimella talousseurannalla parannetaan yleistä luottamusta taloudenpitoon. Talousjohtokunnan puheenjohtaja tai talouspäällikkö raportoi edustajistolle talousarvion toteumasta kerran vuosineljänneksessä.

Yhteenveto

Vaikka HYY Yhtymän tuloskehitys näyttää hyvältä, on muistettava, että kyseessä on kuitenkin tavoiteltava ennuste. Ylioppilaskunnasta riippumatta maailmanlaajuinen/yleinen taloustilanne voi vaikuttaa oleellisesti tavoitteiden romuttumiseen. Ylioppilaskunnan tulee turvata taloudelliset resurssinsa kasvattamalla käyttörahastonsa riittävän suureksi.

Liite 1: Strategian päivittäminen

Liite 2: HYYn ohjaavat asiakirjat ja niiden suhde